

Indledning

I 2009 udgav vi for første gang Havneguiden Danmark og sydvestlige Sverige. Bogen blev udgivet på dansk/svensk og tysk og blev hurtigt populær. I denne nye udgave har vi taget nye billeder, og kortskitserne samt havneoplysningerne er ajourført. Havnene på Bornholm findes stadig i Havneguiden 7 – Landsort-Skanör, Öland, Gotland & Bornholm.

Havneguiderne er blevet en stor succes og er nu Skandinaviens mest brugte havnepublikation.

Over 460 natur- og gæstehavne er omtalt i denne nye udgave. Hver havn præsenteres på en helside i bogen. Helikopterbilleder sammen med korttegning og tekst giver dig gode og nyttige informationer. Teksten om hver havn er delt op i en generel og en maritim del. Den generelle del giver oplysninger om det sted, du besøger, en kort historisk baggrund og de aktiviteter du har mulighed for at dyrke. Den maritime del giver oplysninger om, hvor og hvordan du fortøjer, hvad du skal være opmærksom på under indsejling og øvrige specielle forhold omkring havnen. Adressen på hjemmesider og telefonnummeret til havnen findes i faktaboksen.

Blå bådsymboler i billeder og kort

I denne udgave af Havneguiden har vi indført blå bådsymboler i billeder og kort. Symbolerne viser hvilke fortøjningsmåder (f.eks. langskibs, mellem pæle, mellem y-bomme), som gælder i den aktuelle havn. Placering af symbolerne viser desuden, hvor i havnen du kan fortøje som gæst. Dermed er du godt forberedt på hvad, der venter dig i havnen, og du undgår unødvendigt stress i forbindelse med fortøjning.

Gæstebroer er markeret med en rød streg sammen med de nævnte blå bådsymboler.

I mange havne må gæstesejlere benytte sig af ledige pladser markeret med grønne skilte eller kontakte havnefogeden. Disse broer er markeret med et blå/hvidt symbol.

Sammen med symbolerne gives der en nærmere beskrivelse af fortøjningsmåden i de maritime afsnit af teksten.

Waypoints og korttegninger

Waypoints til gæstehavnene er stort set hentet fra indløbet til havnen, mens waypoints for naturhavnenes vedkommende stort set er positionen på de indtegnede ankerpladser. Benyt dog stadig de officielle søkort, når du færdes i ukendt farvand.

For de danske farvande har vi benyttet kort- og havnetegninger fra Geodatastyrelsen i Havneguiden.

De officielle havnekort mellem Skanör og Göteborg indeholder meget få oplysninger om dybder og havnefaciliteter. Vi har derfor lavet helt nye Havneguidekort med et langt bedre detaljeringniveau end i tidligere udgaver.

Vi tror at de nye Havneguidekort mellem Skanör og Göteborg vil have stor nytteværdi for vores læsere.

Vejr og vejrmedlinger

Vind fra sydvest til vest er fremherskende i sommermånederne. De danske farvande øst for Jylland er stort set meget beskyttede områder, og mange af de danske naturhavne er åbne mod øst. Den svenske vestkyst og især Hallandskysten er mere udsat i vestenvind.

Vinden kan vende, og så er det godt at være forberedt. De danske vejrmedlinger får du både på radio og VHF. DMI udsender nye 24-timers udsigter for farvandene hver dag lidt før kl. 05.45, 11.45 og 17.45, eller når der sker ændringer. Udsigterne kan høres på langbølgesenderen på 243 kHz kl. 05.45, 08.45, 11.45 og 17.45. Udsigterne kan også høres på telefon 1853 (fra udlandet +45 7010 1853)

En »letvægtsudgave« af farvandsudsigterne og prognosekortene kan findes på mobil.dmi.dk. På VHF sendes kuling- og stormvarsler på kanal 16, straks efter modtagelsen fra Meteorologisk Institut, som du også kan hente et væld af oplysninger hos på www.dmi.dk. Du kan også kalde Lyngby Radio direkte og bede om en vejrmedling. Brug arbejdskanalerne, som står oplyst under hver havn, og ikke kanal 16, som er nødkaldskanalen.

Stockholm Radio sender vejrmedling på VHF 09.15, 17.15, 22.15 eller på telefon 0900-20 20 333. Se også <http://www.smhi.se/vadret/hav-och-kust/kust>

Strømforhold

Bælterne, Sundet og Kattegat er på mange måder en enorm flodmunding med stor vandudveksling. Hvert år trænger 740 millioner kubikmeter saltvand ind i Østersøen i de dybe vandlag, mens 950 millioner kubikmeter ferskere vand fra elve og floder med udløb i Østersøen i overfladelagene, ofte mærkes som en strøm ud i Kattegat gennem Lillebælt, Storebælt og Øresund og derfra videre ud i Nordsøen. Den dominerende strømretning er nordgående, men du kan dog opleve sydgående strøm. Kraftig og vedvarende vind af kulingstyrke eller derover, kan medføre store niveauforskelle i Kattegat og Østersøen. Når dette skal udlignes, kan der opstå strøm på 3-4 knob gennem bælteerne og sundet. Dette kan især mærkes i Snævreringen, den smalle passage i det nordlige Lillebælt. Men også andre steder kan strømmen være kraftig som i de smalle sund mellem Sjælland og Falster.

Sikkerhed

På søen er det, næst efter godt sømandskab, VHF-radioen, som giver størst tryghed. Alle med VHF-radio skal have lyttevagt på kanal 16, og det sikrer den hurtigst mulige assistance, selv hvor der ikke er dækning på mobiltelefonnetten. Foretrækker du til mobiltelefon, så er nummeret til Lyngby Radio 80 60 40 20.

I Danmark kan du kontakte Falck på telefon 70 10 20 30, som henviser til vagthavende læge, tandlæge eller dyrlæge i det område, du befinder dig i. Ved akut behov for øjeblikkelig hjælp, er alarmnummeret i Danmark 112.

I Sverige kalder du »Sweden Rescue« på kanal 16 hvis du kommer i en nødsituation. Alternativt kan du telefonere Kustbevakningen på mobil 031-727 91 00 (Region Sydvest). Der er søredningsstationer i Råå, Torekov, Grötvik, Falkenberg, Bua og Rörö. Hvis du får akut behov for øjeblikkelig hjælp, er alarmnummeret 112 som i Danmark.

Fortøjningsbøjer

Danske Tursejlere og Dansk Sejlunion har udlagt ankerbøjer på naturskønne og gode ankerpladser. Dansk Sejlunions ankerbøjer er gule og mærket med DS-standeren. Danske Tursejleres bøjer er mærket »DT«. Sammenlagt er der ca. 300 turbøjer til rådighed. Når man benytter Dansk Sejlunions bøjer skal man flage DS- eller DT-stander, da de kun er de to forbunds medlemmer, der har ret til at benytte DS-bøjerne. Danske Tursejleres bøjer kan også benyttes af andre fartøjer.

Benyttes en bøjle, skal denne frigives til andet fartøj efter højst 24 timers benyttelse. Den maksimale belastning på 15 tons må ikke overskrides. Først ankomne båd skal fortøje til 'fastgørelsesringen' nederst på turbøjen, og ikke den øverste. Den øverste ring er til at 'fange' turbøjen med. Se også: www.turbøjer.dk

I Sverige har Svenska Kryssarklubben (SXX) en lignende ordning, men deres fortøjningsbøjer har en begrænsning på 8 tons. Også disse bøjer er forbeholdt medlemmer. Se flere oplysninger på www.sxx.se.

I denne udgaven henviser vi til DT, DS og SXX svajebøjer, enten i egne ankerpladsopslag eller ved at henvise til dem under omtale af en gæstehavn i nærheden. Positionen på bøjerne er oplyst i den maritime tekst.

Brug af bådtoilet i Danmark og Sverige

Har din båd toilet om bord, så er der nogle krav og regler, du som sejler skal leve op til. Læs her om de gældende regler for udledning af toiletaffald i danske og svenske farvande.

Danmark:

Kravene til bådens konstruktion med søtoilet og holdingtank, samt mulighed for udledning af toiletaffald, afgøres dels af bådens byggeår, dels af bådens fysiske mål. Både bygget før år 2000, og som har et fast installeret toilet om bord, skal senest 1. januar 2005 have installeret en holdingtank og dækgennemføring, hvis de er:

- længere end 10,5 meter og
- bredere end 2,8 meter og
- bygget efter 1980

Alle tre kriterier skal således være opfyldt før en båd er omfattet af reglerne. Alle både bygget efter år 2000 og som har et fast installeret toilet, skal have en holdingtank og en dækgennemføring til tømning af tanken. Alle både omfattet af de ovennævnte tre installationskrav skal tømme deres holdingtank i land. Toiletaffald må dog udtømmes i havet, hvis båden er 12 sømil fra land (i praksis er det muligt meget få steder). Øvrige både, dvs. de der ikke opfylder de tre konstruktionskriterier, må udlede toiletaffald i havet, hvis de som minimum er 2 sømil fra kysten.

Sverige har valgt at indføre et totalforbud mod udledning af toiletaffald i svenske farvande. Forbuddet træder i kraft den 1. april 2015. Det betyder, at har du en fast toiletinstallation i båden, skal toiletaffaldet opsamles og afleveres i land. Reglen gælder både for svenske og udenlandske både.

Reglerne siger, at der ikke må udledes toiletpildevand, så længe man befinder sig inden for 12 sømil af den svenske kyst. Har båden holdingtank, skal den i Sverige kunne tømmes i land på steder, hvor havnene har en tømningsservice.

Det svenske forbud stiller ikke krav til bådens konstruktion/installationer, man handler udelukkende om, at toiletaffaldet ikke må tømmes inden for 12 sømilegrænsen.

De fleste svenske havne og marinaer har nu tømningstationer. En opdateret oversigt finder du her: <https://hamnkartan.azurewebsites.net>

Sejlområderne

Havnene i bogen er samlet i seks sejlområder. Denne inddeling er valgt, både fordi disse områder udgør en geografisk enhed, men også fordi de er en del af de naturlige sejlruiter mellem Tyskland og Norden. Uanset, om du vælger den vestlige rute

gennem Lillebælt, den centrale gennem Storebælt eller den østlige gennem Øresund, vil du kunne bruge Havneguiden som opslagsværk undervejs. Det samme kan du gøre, hvis du vælger at sejle rundt om Fyn eller Sjælland.

Område 1: Vestkysten og Limfjorden

Den danske Vestkyst er et frygtet område blandt sejlere, især i hårdt vejr fra vest. Så er det godt at vide, at der på den lange kyst mellem Skagens Rev og den tyske grænse findes flere tilflugtssteder. Store havne som Esbjerg, Thorsminde, Hanstholm og Hirtshals giver læ selv i dårligt vejr. Mindre havne i Ringkøbing Fjord giver muligheder for at udforske åer og vådområder. Og Vadehavet byder på ankerpladser i spektakulære omgivelser.

Limfjorden har meget at byde på for gæstende både. Den vestlige del ligger ud mod Nordsøen, eller Vesterhavet. Området er udsat for vind fra vest, noget alle, som har anløbet Thyborøn i en vestlig kuling kan skrive under på. I den vestlige og centrale del af Limfjorden er der kort afstand mellem havnene, både gæstehavne og naturhavne. Som perler på en snor ligger øerne Venø, Jegindø, Mors, Fur og Livø. De er alle et besøg værd, først og fremmest på grund af deres smukke natur. Desuden kan du besøge hyggelige byer som Lemvig, Struer, Nykøbing Mors, Thisted og Løgstør.

Den østlige del af Limfjorden mellem Aalborg og Kattegat, kaldet Langerak, er nærmest som en bred flod og først og fremmest en transportstrækning. En række nybyggede marinaer har gjort livet lettere for bådfolket. Her finder du Aalborg, Danmarks tredjestørste by, som virkelig har meget at byde på. Yderst mod Kattegat finder du Hals, som vi har valgt at omtale under sejlområde 2.

Område 2: Fra Skagen til Lillebælt

Dette sejlområde strækker sig fra Skagen på Jyllands nordspids til Lillebælts indløb ved Fredericia. Skagen er nok det nærmeste vi kommer et nordisk samlingspunkt for bådfolket. Her finder du lige så mange svenske og norske både som du finder danske. Det samme kan nok siges om Anholt, som ligger for sig selv midt i Kattegat, og som får lige så mange besøg af tyske både som nordiske. Og du har Århus Bugt med sine talrige naturhavne, som Ebeltoft Vig, Begtrup Vig, Knebel Vig og Egens Vig foruden storbyen Århus. I dette farvand kan du bruge en hel sommerferie.

I dette sejlområde ligger også øerne Tunø og Samsø. Og især sidstnævnte har meget at byde på for gæstende både. Her nævner vi det specielle landskab rundt Stavns Fjord nord på Samsø med de små naboøer Vejrø og Kyholm. Før indsejlingen til Lillebælt bør du besøge øerne Endelave og Æbelø. På sidstnævnte fører en »undersøisk« vognsti til land. Den kan kun benyttes ved lavvande.

Område 3: Rundt om Fyn

Kommer du nordfra gennem Lillebælt, og skal videre til Tyskland, er det dette sejlområde, du naturligt fortsætter gennem. Snævringen og Fænø Sund er idyller, du møder med det samme, før du fortsætter ned til Als Sund og den gamle grænseby Sønderborg. Sydsiden af Fyn, eller »det sydfynske øhav«, er virkelig et bådeldorado. I dette beskyttede farvand ligger øerne tæt, og der er meget kort mellem havnene. Du kan trygt begive dig ud på opdagerfærd her, selv i en lille båd. Desuden finder du gamle skibsfartsbyer som Svendborg, Marstal, Ærøskøbing, Rudkøbing og Bagenkop med deres mange kulturminde. Men vær opmærksom på, at dette er et område som også kræver sin navigatør. Her skal du gå roligt frem og have alle sanser åbne. Har du rigtig god tid, kan du tage helt ind til Odense på Fyn, eventyrdigteren H.C. Andersens hjemby.

Område 4: Storebælt, Smålandsfarvandet og Guldborgsund til Møn

Storebælt er et internationalt skibsfarvand. Under den imponerende Storebæltsbro går de store skibe. Farvandet er tæt trafikeret, og søværnet har sit hovedkvarter ved Korsør. Havnene på vestsiden af Storebælt omtales under sejlområde 3, mens havnene på østsiden omtales under dette område.

En kontrast til det åbne Storebælt er Smålandsfarvandet mellem Sjælland og Lolland. Dette minder på mange måder om det sydfynske øhav. Her ligger øerne tæt. Vejrø, Fejø og Femø er attraktive besøgsmaal. Idyllisk er der også sydover gennem Guldborgsund til Nykøbing Falster og Gedser. Tag turen gennem »strømmene« mellem Sjælland og Falster før du ender ved Møns Klint, måske det flotteste naturfænomen i denne del af Danmark.

Område 5: Sjælland og Øresund

Sydkysten af Sjælland beskrives under sejlområde 4. Resten af Sjællands havne omtaler vi under dette sejlområde. De danske havne i Øresund omtales derfor i område 5, mens de svenske havne behandles under område 6.

Selve Øresund er et åbent og trafikeret område - ved Helsingør og Helsingborg - et af verdens mest trafikerede farvande. Der er langt mellem naturhavnene, men så meget tættere mellem gæstehavnene. Prikken over i'et er selvfølgelig København. Både syd, øst og nord for centrum ligger der havne, hvor du nemt kan komme ind til byen. Bedst ligger du nok i byens midtpunkt, i Christianshavn eller Nyhavn.

På Nordsjælland finder du også to flotte fjorde, nemlig Isefjord og Roskilde Fjord. Som det er tilfældet med Limfjordens centrale del, »det sydfynske øhav« og Smålandsfarvandet, er dette godt beskyttede farvande med flere naturhavne. Inderst i Roskilde Fjord ligger Roskilde, med sine vikingskibe og sin domkirke. I dag er byen mest kendt som hjemsted for Nordens største musikfestival, Roskildefestivalen.

Område 6: Vestkysten fra Skanör til Göteborg

Her er der tale om tre forskellige områder med hver deres typiske karakteristika. Starter vi sydfra, kommer vi først til Øresund mellem Skanör og Kullaberg, hvor trafikken er tæt, og afstanden mellem havnene er kort. Her ligger også storbyen Malmö, og den idylliske ø Ven, der er lige populær blandt danske og svenske sejlere. Så følger den lange Hallandskyst som ligger åbent mod vest, og

derfor frygtes af mange bådfolk. Det er der ingen grund til. I godt vejr logges milene hurtigt nordpå langs kysten, godt hjulpet af kyststrømmen. Og skulle der rulle mørke skyer ind fra Danmark, så er det bare at anløbe nogle af de mange havne, du finder på denne kyst. Flere af dem omkring elvmundinger som Ängelholm, Halmstad og Falkenberg. Den eneste ø i dette område er Hallands Väderö, hvor du finder nogle af de meget få egnede naturhavne langs denne udsatte kyst.

Men fra og med Varberg skifter landskabet gradvis karakter, og efterhånden som vi nærmer os Göteborg, befinder vi os i en beskyttet skærgård, som fører os hele vejen op til Norge. På denne kyst er der mindst lige så mange naturhavne som gæstehavne at vælge blandt, og de nye Havneguidekort vil være til stor nytte.

Teksten til havnene mellem Skanör og Göteborg er på svensk.

Opdatering af Havneguiden

Kommentarer til Havneguidens indhold og forslag til forbedringer eller til nye havne modtages med tak og præmieres, når de sendes til JORN@LMF.NO.

På www.harbourguide.com findes informationer om alle havnene i Havneguide-serien samt information om Havneguiden Online. Som køber af denne bog får du et års gratis adgang til Havneguiden Online. Se kuponen på indersiden af bagsidens omslag.

Forfatterene:

Per Hotvedt har undervist i historie og journalistik, men har også en langvarig relation til havet. Allerede som 11-årig var han med jorden rundt ombord på sin fars fartøj. Som voksen begyndte han at sejle, først i de hjemlige farvande langs den norske kyst og senere til Sverige og Danmark. I denne Havneguide har Per ansvaret for teksten i del 1-5.

Hanne Engevik er uddannet lærer, og tilbringer store dele af sommerhalvåret i båd sammen med sin mand, forlæggeren Jørn Engevik. De startede Havneguidekonceptet i 2006, og har siden udgivet Havneguiden over Norge og Sverige. Hanne og Jørn elsker bådlivet og har ingen planer om at udskifte jobbet med Haveguiden, som i store dele af året indebærer et liv i en båd. I denne bog har Hanne skrevet den generelle tekst til del 6. Jørn har skrevet den maritime tekst og illustreret samtlige billeder og kort i bogen.

Per Hotvedt

Hanne Engevik

Jørn Engevik